

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2568)

Vol.5 No.2 (July–December 2025)

ISSN 2774–0641

๕
เจ้าของ

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

1 ถนนอุทองทอง แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต

กรุงเทพมหานคร 10300

โทรศัพท์ 0 2160 1216 อีเมล artsjournal@ssru.ac.th

เว็บไซต์ https://so01.tci-thaijo.org/index.php/artsjournal_ssru/about

ภาพหน้าปก : ดอกไม้นานาพันธุ์ไม่จากภาพวาดสีน้ำของคุณข้าหลวงในพระวิมาดาเธอฯ
กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา นำมาจัดวางใหม่บนพื้นสีดำ พร้อมด้วยอักษรวิจิตร
เพื่อร่วมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย ผลงานของภาณุวัฒน์ กาหลิบ

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา
สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2568 Vol.5 No.2 2025
ISSN 2774-0234 (Print) ISSN 2774-0641 (Online)

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา เป็นวารสารวิชาการราย 6 เดือน กำหนดออกปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม ถึง มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม ถึง ธันวาคม) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลงานวิชาการอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง ทั้งผลงานการวิจัย และผลงานปริทัศน์ที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีประโยชน์ต่อสังคม โดยเฉพาะด้านศิลปะและวัฒนธรรมทุกแขนง อันจะทำให้เกิดการสืบสาน รักษา ต่อยอด ตลอดจนก่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย

วารสารนี้เปิดรับผลงานวิชาการ ประเภทบทความวิชาการ บทความวิจัย บทปริทัศน์หนังสือ และกรณีศึกษา เนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการพิจารณาจากผูทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง ไม่น้อยกว่าบทความละ 3 ท่าน และกองบรรณาธิการได้พิจารณาเห็นชอบให้เผยแพร่ได้ โดยเนื้อหาที่ปรากฏในวารสารถือเป็นความคิดเห็นส่วนบุคคลของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็น และไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ ในกรณีที่ตรวจสอบภายหลังพบว่าผู้เขียนบทความได้คัดลอกผลงาน หรือลิขสิทธิ์ของผู้ใด รวมถึงการอ้างอิงที่ไม่ถูกต้อง ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนทั้งสิ้น

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาฏจน์ ศรีวิบูลย์
รองศาสตราจารย์ ดร.รจนา จันทราสา
รองศาสตราจารย์ ดร.คมสัน โสมณวัตร
อาจารย์ ดร.พีระพล ชัชวาลย์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและกิจกรรม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภกร ดิษฐพันธ์
ศาสตราจารย์พรรัตน์ ดำรุ่ง
ศาสตราจารย์ ดร.ปานฉัตต์ อินทร์คง
ศาสตราจารย์ วาที่ร้อยโท ดร.พิชัย สดภิบาล
Prof. Dr.Yuko Kurahashi
รองศาสตราจารย์ ดร.พรประพิศร์ เผ่าสวัสดิ์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมพล ดำรงเสถียร

มหาวิทยาลัยศิลปากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
Kent State University
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง

รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงไกร เกิดศิริ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ จิ่งวิวัฒน์ภรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เก่งกิจ กิติเรียงลาภ
รองศาสตราจารย์ ดร.จารุพรรณ ททรัพย์รุ่ง
รองศาสตราจารย์เสาวภา ไททยวัฒน์
อาจารย์ ดร.นันทิตา โอลูกรวม

มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

พระธรรมกิตติเมธี ดร. (เกษม สญญโต ลักษณะะวิลาศ)
รองศาสตราจารย์เสาวภา ไททยวัฒน์
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ บัวรอด
รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย คงเพ็ชรธรรม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี โพธิเวชกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.ภูสิทธิ์ ภูคำชะโนด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พริษฐ์พรพรรณ พรสขสวัสดิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรีพร นาคสัมฤทธิ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรรณพัชร วิชาสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ข้าราชการบำนาญ
ข้าราชการบำนาญ
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ฝ่ายประสานงาน

รวีโรจน์ ลิงหล้าพอง
ชนะภาพ วัฒนธเนศวร
วิมลฉัตร เลิศคชสิทธิ์

ที่ปรึกษาศิลปกรรม

อาจารย์กวีธา ธรรมเจริญสถิต

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารและแผนงาน

จัดรูปเล่ม เรียงพิมพ์

พรรณผกา แก้วดิน

ออกแบบปก

อาจารย์ภาณุวัฒน์ กาทลิป

บทบรรณาธิการ

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา มีปณิธานให้วารสารฯ เป็นแหล่งรวบรวมงานวิชาการทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าองค์ความรู้ด้านนี้มีมิติที่ลึกซึ้งที่ผู้พิมพ์ต้องใช้เวลา ทฤษฎี ตลอดจนงานการศึกษาเชิงปฏิบัติการมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้วนำเสนอผลของการศึกษาในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นปลายทางของการศึกษาวิจัยจึงใช้การเผยแพร่ข้อมูลบนวารสารวิชาการเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้กับสังคม ซึ่งวารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทามีมาตรฐานกลั่นกรองพิจารณาผลงานโดยกองบรรณาธิการและผู้ประเมินบทความจำนวน 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์นั้น ๆ

วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทา สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นแหล่งข้อมูลเผยแพร่องค์ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งนักวิชาการและบุคคลทั่วไปที่สนใจสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งในรูปแบบของวารสารตีพิมพ์และออนไลน์ ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ที่ผ่านกระบวนการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะด้านนั้น ๆ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งในวารสารฯ ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2568) นี้ ประกอบด้วยบทความจากหลากหลายสาขาและมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการศึกษาที่น่าสนใจดังนี้

บทความวิจัยเรื่อง *ประเพณีสืบชะตา: คติธรรมความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมล้านนาในจังหวัดเชียงราย* โดย พระกุศล ทนตจิตโต (จันทรา) และกิจชัย วงศ์ราช ศึกษาประวัติความเป็นมาของประเพณีสืบชะตาที่ปรากฏในพระพุทธรูปศาสนา ศึกษาอิทธิพลของประเพณีสืบชะตาที่มีต่อสังคมล้านนาในจังหวัดเชียงรายและวิเคราะห์คติธรรมความเชื่อและอิทธิพลของพิธีสืบชะตาที่มีต่อสังคมล้านนาในจังหวัดเชียงราย เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก จากการศึกษาความเป็นมาของประเพณีสืบชะตามาจากฐานความเชื่อ 3 ประการ คือ ตำนานในคัมภีร์สืบชะตา เรื่องที่ฆราวาสและเรื่องอายุวัฒนะกุมาร มีอิทธิพลต่อการคิดเชิงบวก (สัมมาทิฐิ) มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตทุกยุคทุกสมัยโดยพิธีสืบชะตาได้แทรกซึมเข้าไปในระบบความเชื่อและวิถีชีวิตมาตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบันในคราวชีวิตมีความสุขและความทุกข์และให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดมีความเชื่อในพุทธานุภาพ อัมมานุภาพ สังฆานุภาพ ปิตรที่รจนาขึ้นโดยพระสงฆ์เถระชาวล้านนา และพิธีสืบชะตาเชื่อว่าเป็นพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ มีผลต่อชีวิตคือการมีอายุยืนยาว มีความโชคดี ความเจริญรุ่งเรือง โดยมีคติธรรมสอนใจเรื่องกรรม บุญกิริยาวัตถุ 3 และพรหมวิหาร 4 เป็นต้น

บทความวิจัยเรื่อง *“เกย์วัฒนธรรม” กับการต่อรองอัตลักษณ์ผ่านนันทนาการเชิงวัฒนธรรมในสังคมไทยร่วมสมัย: กรณีศึกษาประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี* โดย เตชภณ ทองเต็ม และคำลา มุสิกกา ที่ได้เสนอแนวทางการจัดการนันทนาการเชิงวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความยั่งยืนของเกย์วัฒนธรรม และการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจภายใต้กฎหมายสมรสเท่าเทียม โดยใช้การสังเคราะห์วรรณกรรม การสังเกตภาคสนาม และการวิเคราะห์เชิงวัฒนธรรมในกรอบนันทนาการร่วมสมัย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า “เกย์วัฒนธรรม” ได้รับการก่อรูปขึ้นจากการมีส่วนร่วมในศิลปะเทียน การฟ้อนรำ และการแต่งกายที่ผสานเพศวิถีกับรากวัฒนธรรมอีสาน จนกลายเป็นทุนเชิงสัญลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับในระดับชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเทศกาลแห่เทียนพรรษามีใช้เพียงพิธีกรรมทางศาสนา แต่เป็นพื้นที่ปลอดภัยและเวทีต่อรองทางสังคมที่ช่วยลดอคติและสร้างประสบการณ์ร่วมซึ่งเชื่อมโยงค่านิยมอนุรักษ์นิยมเข้ากับอัตลักษณ์ทางเลือก ขณะเดียวกันยังสะท้อนบทบาทของนันทนาการเชิงวัฒนธรรมในฐานะกลไกสร้างความเข้าใจใหม่และความยุติธรรมทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม การดำรงอยู่ของเกย์วัฒนธรรมยังต้องอาศัยกลไกเชิงนโยบาย การออกแบบกิจกรรมที่ครอบคลุม และการ

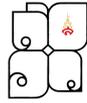
มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้เทศกาลแห่เทียนพรรษาเป็นต้นแบบของการจัดการนันทนาการเชิงวัฒนธรรมที่ส่งเสริมความหลากหลาย ความเข้าใจ และความยั่งยืนของสังคมไทยในยุคสมรรถนะเต็ม

บทความวิชาการเรื่อง *การประพันธ์ทางเดี่ยวซอด้วง เพลงหกบท สองชั้น* โดย ลูติศักดิ์ ไชยวงษา ได้มุ่งเสนอประเด็นทางวิชาการเกี่ยวกับการประพันธ์ทางเดี่ยวซอด้วง โดยเป็นทางเดี่ยวที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้ในการประกวดศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 70 ปีการศึกษา 2565 โดยใช้ทำนองหลักของเพลงหกบท สองชั้น ที่เผยแพร่โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการแปรทำนองให้เป็นทางเดี่ยว การประพันธ์ครั้งนี้คำนึงถึงปัจจัยสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ เครื่องดนตรี (ซวงเสียงและกลอนเพลงที่เหมาะสมกับซอด้วง) เพลง (ข้อมูลพื้นฐานและสังคีตลักษณ์ของเพลงหกบทสองชั้น) และผู้รับถ่ายทอด (ความสามารถในการบรรเลงกลวิธีการเดี่ยวชั้นพื้นฐานและชั้นสูง) ทางเดี่ยวที่ประพันธ์ขึ้นใหม่นี้เป็นไปตามขนบของการบรรเลงเดี่ยวซอประเภทเครื่องสาย คือแบ่งเป็น “เที่ยวโอด” (บรรเลงช้า) และ “เที่ยวพัน” (บรรเลงเร็ว) โดยมีการประยุกต์แนวคิดจากทางเดี่ยวซอสามสายเพลงเดียวกันของหลวงไพเราะเสียงซอ (ขุน ดุรยชวิน) และพระยาภูมิเสวิน (จิตร จิตตเสวี) รวมถึงแนวทางการแปรทำนองปี่ใน ทางเดี่ยวที่เรียบเรียงนี้ใช้กลวิธีการบรรเลงซอด้วงที่หลากหลาย เช่น พรหมเปิด, พรหมปิด, พรหมจาก, การเอื้อนเสียง, สะบัด, ลีกระทบ, และการชะงักคั่นซัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางเทคนิคและสุนทรียรสในการบรรเลงเดี่ยวซอด้วง

บทความวิชาการเรื่อง *การออกแบบแสงเพื่อสื่อความหมายในงานนาฏยสร้างสรรค์ ชาตรีศรีอโยธยา* โดย วรุตตยา พ้าสาร และศักดิ์ชัย เยี่ยมกระสินธุ์ ได้ศึกษาข้อมูลการออกแบบแสง-ไฟในงานละครตะวันตกและนำมาปรับใช้ในการออกแบบแสงเพื่อสื่อความหมายในงานนาฏยสร้างสรรค์ชุดชาตรีศรีอโยธยา เพื่อให้การแสดงชุดนี้มีหลักการออกแบบแสงที่ถูกต้องและมีความหมายมากยิ่งขึ้น โดยในการออกแบบได้ยึดหลักจากการออกแบบแสง-ไฟในงานละครตะวันตก และศึกษาจากเอกสารบทความวิจัย ตลอดจนจนถึงแหล่งสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า การออกแบบแสง-ไฟในงานนั้นมีจุดประสงค์คือเพื่อให้ผู้ชมสามารถมองเห็นการแสดงที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน รวมถึงเพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกร่วมและเข้าใจความหมายของการแสดงชุดนั้น ๆ มากขึ้นอีกด้วย โดยอาศัยการใช้องค์ความรู้ทางด้านทัศนศิลป์มาเป็นองค์ความรู้พื้นฐานใช้ในการออกแบบแสง-ไฟ เพื่อให้การออกแบบสมบูรณ์มากขึ้น ผลจากการศึกษาดังกล่าวผู้ศึกษาพบว่า หลักการออกแบบแสงตามหลักละครตะวันตกและความรู้ทางด้านทัศนศิลป์สามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการออกแบบแสงเพื่อสื่อความหมายในงานนาฏศิลป์ไทย

ในโอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารศิลปวัฒนธรรมสวนสุนันทาฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษาวิจัย และช่วยต่อยอดองค์ความรู้ในแวดวงวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนศักดิ์ ผดุงเศรษฐกิจ
บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

**RENEWAL: MORALS, BELIEFS, THAT INFLUENCE ON
THE LANNA SOCIETY IN CHIANG RAI PROVINCE** 1

ประเพณีสืบชะตา: คติธรรมความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อสังคมล้านนาในจังหวัดเชียงราย

PHRA KUSOL DANTACITTO (JUNTRA) (พระกุศล ทนุดจิตฺโต (จันทรา))

KIJCHAI WONGRACH (กิจชัย วงศ์ราช)

**GAY WATTANATAM" AND IDENTITY NEGOTIATION THROUGH
CULTURAL RECREATION IN CONTEMPORARY THAI SOCIETY:** 12

A CASE STUDY OF THE UBON RATCHATHANI CANDLE FESTIVAL

"เกย์วัฒนธรรม" กับการต่อรองอัตลักษณ์ผ่านนันทนาการเชิงวัฒนธรรม

ในสังคมไทยร่วมสมัย: กรณีศึกษาประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

TACHAPON TONGTERM (เตชภณ ทองเต็ม)

KHAMLA MUSIKA (คำล่า มุลิกา)

MUSIC COMPOSITION FOR SAW DUANG SOLO ON HOKBOT SONGCHAN 30

การประพันธ์ทางเดี่ยวซอด้วง เพลงหกบท สองชั้น

THITIKHIT CHAIWONGSA (ฐิติกิติ ไชยวงษา)

บทความวิชาการ

LIGHTING; DESIGN AND UNDERSTANDING IN THE CREATION OF THAI DANCE 43

CHATRI SRI AYOTHAYA

การออกแบบแสงเพื่อสื่อความหมายในงานนาฏยสร้างสรรค์ ชาตรีศรีอยุธยา

WARATTAYA FASARN (วรรตทยา ฟ้าสาร)

SAKCHAI IAMKRASIN (ศักดิ์ชัย เขียมกระสินธุ์)